

Argumenterande text

Geografin går inte att förhandla bort. Rysslands aggressiva imperiebyggande har gjort utvidgningen till EU-kommissionens främsta geopolitiska projekt. Att integrera Ukraina, Moldavien och länderna på västra Balkan presenteras som ett historiskt nödvändigt steg för att stänga ute fientligt inflytande. Men bakom de storskaliga slagorden döljer sig en tystare förskjutning som riskerar att förändra unionens fundament.

Det EU som växer fram är inte längre den mellanstatliga samarbetsmodell som en gång utlovades. Kommissionen driver på för en ökad institutionell självständighet där beslutsmakt successivt flyttas från de nationella parlamenten till Bryssel. För mindre medlemsstater – som Sverige, Danmark eller de baltiska länderna – är detta en oroväckande utveckling. EU-medlemskapet har varit en försäkran om att varje nation har en röst vid bordet. När Tyskland och Frankrike nu pressar på för att slopa vetorätten och ersätta den med majoritetsbeslut, degraderas de små länderna till statister i ett system där deras möjligheter att påverka sin egen framtid minskar avsevärt.

Denna centralisering sker i en tid då de finansiella kraven skenar. När budgetramarna för 2028–2034 expanderar och utvidgningskostnaderna adderas, blir det tydligt att även dagens nettobidragstagare riskerar att förlora när resurserna omfördelas till nya medlemmar. För att täcka de skenande kostnaderna undersöker kommissionen dessutom införandet av nya “egna medel”, såsom omsättningsbaserade avgifter på företag. Det är ett steg som utmanar den historiska principen att beskattning och demokratisk representation hör ihop – makten förskjuts till en kommission som inte står direkt till svars inför de nationella väljarna.

Här blir prioriteringarnas skeva natur uppenbar. Spanien fungerar som ett varnande exempel: när medlemsstater tvekar inför radikalt höjda försvarsbudgetar med hänvisning till pressad välfärd, blir kontrasten slående mot hur villigt Bryssel prioriterar institutionell expansion. Innan unionen fattar beslut som både centraliserar makten och skickar notan vidare till medlemsstaterna, borde man ställa sig en grundläggande fråga om resursanvändningen.

En storskalig, gemensam satsning på europeisk försvarsindustri och högteknologi skulle skapa konkret avskräckande kraft mot hoten på kontinenten och samtidigt generera arbetstillfällen i vår egen avancerade industri, snarare än att dränera resurser på ytterligare institutionell expansion.

Utvidgningsretoriken fungerar i praktiken som en täckmantel för att dölja att EU-länderna saknar både den finansiella muskeln och den politiska enigheten för att

bygga en verkligt slagkraftig försvarsförmåga. Innan unionen expanderar sitt eget institutionella inflytande, borde krutet läggas på att rusta det hus vi redan bor i.

/Staffan Scherloff